

Laudáció

Dr. Sólyom László

JUSTITIA REGNORUM FUNDAMENTUM-díj átadása alkalmából

Sólyom László köztársasági elnök urat a Justitia Regnorum Fundamentum-díj idei díjazottjaként köszöntjük.

Ezt a díjat az országgyűlési biztosok kiemelkedő emberi helytállás, szakmai tevékenység vagy életút elismeréseként adományozzák azon személynek, aki az emberi és állampolgári jogok, a kisebbségi jogok védelme, az információs szabadság és az adatvédelem, valamint a környezetvédelem terén kivételesen magas színvonalú, példaértékű eredményt ért el, vagy jelentősen hozzájárult ilyen eredmény eléréséhez. Sólyom László az alkotmányos alapjogok több területén is példaértékű munkát végzett: ő vezette be az adatvédelmi jog fogalmát Magyarországon; mindig kiállt a környezetvédelem ügye mellett, neki köszönhető a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa intézménye, és ő jelölt elsőként roma származású szakembert ombudsmannak.

Sólyom László 1965-ben diplomázott a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán, majd felsőfokú könyvtárosi oklevelet szerzett az Országos Széchényi Könyvtárban. 1966-tól 1969-ig Jénában, a Friedrich Schiller Egyetem polgári jogi intézetében dolgozott, ezt követően 1969-től 1978-ig az MTA Állam- és Jogtudományi Intézetének tudományos munkatársa volt.

Sólyom László a nyolcvanas évek elején kezdett a személyiségi jogokkal foglalkozni; ő vezette be az adatvédelmi jog alkalmazását Magyarországon. Ezekről az évektől kezdve került tudományos érdeklődésének középpontjába az alkotmányos alapjogok kutatása, majd az alkotmánybíráskodás elméleti kérdéseinek vizsgálata.

1983-tól 1998-ig az ELTE Állam- és Jogtudományi Karának Polgári Jogi Tanszékén, majd 1995-től a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jogi Karán egyetemi tanár. Államfővé választásáig az Összehasonlító Magánjogi és Közjogi Tanszék, valamint a Doktori Iskola vezetője volt.

Sólyom László 1969-ben a jénai egyetemen doktorált. 1981-ben az állam- és jogtudományok akadémiai doktorává avatták. 1998-ban megkapta a Humboldt Alapítvány külföldi társadalomtudósoknak járó Humboldt-díját. 1999-ben a Kölni

Egyetem díszdoktorrá választotta, ahol 1999–2000-ben vendégtanárként oktatott. 2001-től az MTA levelező tagja. Az 1980-as évek elejétől környezetvédelmi és más civil mozgalmak jogi tanácsadója, a Duna Kör résztvevője. 1988–89-ben a Nyilvánosság Klub tagja, majd ügyvivője, a Márton Áron Társaság tagja, a Független Jogász Fórum választmányának tagja. Az MDF alapító tagja. Az MDF képviselőjében részt vett az Ellenzéki Kerekasztal ülésein.

1989. november 24-én az Országgyűlés alkotmánybíróvá választotta. 1990 és 1998 között bírótársai háromszor választották meg az Alkotmánybíróság elnökének. Megalakulásától, 2000 márciusától tagja a Védegyletnek. 1998-ban a Német Szövetségi Köztársaság érdemrendjének csillaggal ékesített nagy érdemkeresztjével, 1999-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend nagykeresztjével, 2003-ban Nagy Imre Érdemrenddel tüntették ki. 2005-ben az Országgyűlés köztársasági elnökké választotta. E tisztséget 2010-ig töltötte be.

Sólyom Lászlónak számos könyve és publikációja jelent meg. Sokrétű, színvonalas és példaértékű munkásságából most mégis a kisebbségi jogok védelme, különösen a roma közösségek integrációja érdekében tett fáradozásait emelem ki.

Elnökségi ideje alatt rendszeresen támogatta és látogatta a hazai kisebbségeket országszerte; bátorítva e közösségeket és egyben anyaországukat is a mind szorosabb együttműködésre, hagyományaik, nyelvük és kultúrájuk megőrzésére. Sokat fáradozott ugyanakkor azért is, hogy a határon túli magyar közösségek is otthon érezhessék magukat a szomszédos államokban.

Köztársasági elnökként fontos feladatának tekintette, hogy aktívan vegyen részt a különböző sztereotípiák, előítéletek eloszlatásában, és megpróbálja a társadalom figyelmét a nemzeti és etnikai kisebbségek valós helyzetére, eseményeire irányítani. Nem törődve az őt ért kritikákkal, bátran mert roma származású jelöltet javasolni a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosának. Rendszeresen találkozott roma értelmiségiekkel, művészekkel; folyamatosan igyekezett mélyíteni a cigány társadalom nyelvi, kulturális, gazdasági sokszínűségéről szerzett ismereteit. Országjárásai során számtalan, cigányok lakta településre látogatott el, mindig hangsúlyozva, hogy a cigányság integrációja a társadalom fontos feladata, amelyhez munkalehetőségek és megfelelő szintű oktatás megteremtésén át vezet az út.

Elnöksége alatt több cigány kisebbségi oktató-nevelő munkát folytató intézményben tett látogatást. E látogatások alkalmával szerzett tapasztalatai megerősítették abban a hitében, hogy a roma közösség számára a kitörés kulcsa az oktatás. Kitüntetett figyelemmel kísérte a cigányság oktatással kapcsolatos valamennyi pozitív kezdeményezését, így különösen a Gandhi Gimnáziumot mint modellértékű kezdeményezést, a roma gyermekekkel foglalkozó szakemberek, pedagógusok képzését, de hasonlóan emelt szót a hátrányos helyzetű térségek – többek között Cserhátsurány, Magyarmecske – kisiskoláinak vonatkozásában is.

A romákat sújtó erőszak-sorozat kapcsán is hangoztatta, hogy a cigányság beilleszkedése az ország jövőjének egyik legfontosabb kérdése, a cigányság és a többségi társadalom viszonyának új alapokra helyezése nem tűr halasztást. Azzal is kifejezte együttérzését a roma közösség tagjaival, valamint részvétét az áldozatok iránt, hogy látogatást tett a cigányok elleni támadások egyik sérültjének betegágyánál. Több fórumon kifejtette, hogy az Európai Unió időszerű feladata, hogy ne csupán az államok, a politikai nemzetek, hanem a kulturális nemzetek, vagyis az etnikai-nyelvi közösségek uniójává is váljon. Többször is hangoztatta, hogy az EU-ban különösen is időszerű és fontos a közösségi kisebbségi politika (és közösségi kisebbségi biztosi tisztség) kialakítása.

Sólyom László volt elnökként is figyelemmel kíséri a kisebbségi közösségek, ezen belül a cigányság sorsát, így 2011-ben 10 millió forinttal támogatta a Magyar Máltai Szeretetszolgálat „Tabán” integrációs programját, amely a monori cigánytelep rehabilitációját végzi.

Sólyom László mindig következetesen kiállt az országgyűlési biztosok – mind a jelöltek, mind az intézmény – függetlensége mellett. Munkássága, elhivatottsága, szakmai hozzáértése, embersége segítette az alkotmányos alapjogok fejlesztését, ezen belül a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok érvényesülését. Ezt a munkát szeretnénk elismerni és megköszönni a Justitia Regnorum Fundamentum-díjjal, melyhez szeretettel gratulálunk!